

แนวคิด และวิธีแสดงโขนลิง

นายไพโรจน์ ทองคำสุก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACETS AND PERFORMING TECHNIQUES OF MONKEY
CHARACTERS IN KHON

Mr.Pairoj Thongkumsuk

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Philosophy in Thai Theatre and Dance

Department of Dance

Faculty of Fine and Applied Art

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

490882

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวคิด และวิธีแสดงโชนลึง

โดย

นายไพโรจน์ ทองคำสุก

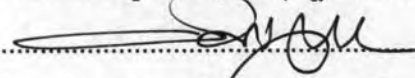
สาขาวิชา

นาฏยศิลป์ไทย

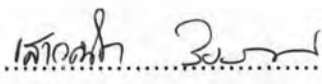
อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์

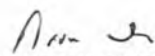
.....
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

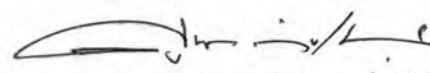
.....คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์)

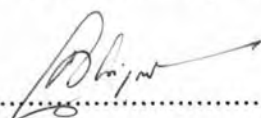
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณิต วิงวอน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กวรรณิการ์ สัจกุล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุภชัย จันทรสุวรรณ)

ไพโรจน์ ทองคำสุก : แนวคิด และวิธีแสดงโขนลิง (FACETS AND PERFORMING TECHNIQUES OF MONKEY CHARACTERS IN KHON) อาจารย์ที่ปรึกษา: ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 489 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด และวิธีแสดงโขนลิง ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ วิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์จากกระบวนการทำเดินและลีลาท่าทางของโขนลิง

การวิจัยพบว่า แนวคิด และวิธีแสดงโขนลิง มีที่มาจากแนวคิดเชิงธรรมชาติวิทยาของลิงอันได้แก่ลิงแสม ซึ่งโบราณจารย์ได้นำมาเป็นต้นแบบ ถือเป็นต้นกำเนิดที่มีการผสมผสานกับแนวคิดต่างๆดังนี้ แนวคิดเชิงศาสนาคือกล่าวถึงลักษณะที่สง่างามของความเทพ แนวคิดเชิงทฤษฎีการเลียนแบบเรขาคณิตประกอบท่าหลักของโขนลิงแสดงลักษณะเรขาคณิตที่ชัดเจนมาก แนวคิดเชิงทฤษฎีการเคลื่อนไหวกระบวนการรำของโขนลิงวิเคราะห์ในเชิงนาฏยประดิษฐ์ได้อย่างชัดเจน แนวคิดเชิงทฤษฎีการสร้างสรรค์องค์ประกอบทางศิลปะในการแสดงโขนลิงสามารถสัมผัสได้ แนวคิดเชิงจิตวิทยาประกอบท่าจับของโขนลิงกับโขนตัวอื่นปรากฏในภาพศิลปกรรม จิตรกรรมฝาผนัง และภาพหนังใหญ่ แนวคิดเชิงวรรณกรรมพระราชานิพนธ์บทรามเกียรติ์ของไทยเป็นเนื้อหาหลักของการแสดงโขน แนวคิดเชิงการรับราชการเป็นอุดมการณ์ของทหาร โขนลิงยึดหลักการรับใช้พระรามและพระลักษมณ์ และแนวคิดเชิงศิลปะการแสดงดั้งเดิมพบกระบวนการรำของการละเล่นของหลวงในทำพื้นฐานโขนลิง

จากการบูรณาการแนวคิดข้างต้น โบราณจารย์ได้พัฒนาระบบการฝึกหัดที่เข้มงวดใช้เวลานานถึง 8 ปี การฝึกหัดนี้เริ่มต้นด้วยการเลือกเด็กชายวัยเยาว์ ผู้มีรูปร่าง และนิสัยเหมาะสม การฝึกหัดเริ่มจากการปรับร่างกาย การฝึกจังหวะ และทำพื้นฐานซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการแสดงโขนลิงทั่วไป จากนั้นเป็นการฝึกหัดการรำเข้าเพลง การรำหน้าพาทย์ และการรำท่าบทย ซึ่งจะนำไปใช้สำหรับโขนตัวนาย เป็นการรำที่มีการออกแบบเฉพาะพาลี สุครีพ หนุมาน เป็นต้น ต่อไปจะเป็นการรำเป็นชุดเป็นตอน สำหรับรำกับพระ นาง และยักษ์

วิธีแสดงโขนลิงเป็นการสร้างรูปแบบ โดยนำมนุษย์ผู้ชายเป็นหลัก แล้วตกแต่งโครงร่าง และการเคลื่อนไหว เพื่อเป็นการเสริมให้ได้บุคลิกเด่นของลิงในจารีตการแสดงโขน การแสดงออกของโขนลิงเชิงนาฏยศิลป์ เป็นการรำท่าบทย ส่วนในเวลาพักไม่ได้ทำบทยจะใช้ท่าเลียนแบบธรรมชาติของลิง นับว่าโบราณจารย์ได้แสดงภูมิปัญญาให้ผู้ชมรับรู้ได้ทันทีว่าต้นตอความเป็นมาในการแสดงโขนลิงนั้นเป็นอย่างไร และใช้อย่างไรให้เหมาะสม

ภาควิชา นาฏยศิลป์ ลายมือชื่อนิติศ.....
สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2549

4586953935 : MAJOR THAI CLASSICAL DANCE

KEY WORD : MONKEY CHARACTERS IN KHON

PAIROJ THONGKUMSUK : FACETS AND PERFORMING TECHNIQUES OF MONKEY
CHARACTERS IN KHON

THESIS ADVISOR : PROF.SURAPONE VIRULRAK ,Ph.D. 489 pp.

This dissertation is intended to study concepts and performance of the monkeys, the roles which are important in Khon masked play. Documentary research interviewing, group discussions and analysis of monkeys' postures and movement are conducted.

The research finds that there are nine integrated major concepts for designing the dance characteristics of the monkeys. First their basic movements derived from Ling Samae (macacairus). Second, their divine spirit and dignity came from Hindu monkey god. Third, their basic positions showed a strong geometrical patterns. Forth, monkey dance movements can be analysed in a similar way as that of choreographic theories. Fifth, creative and artistic elements and compositions are conspicuous in monkey dance. Sixth, their group compositions are similar to those of the ancient shadow puppet designs and many traditional mural paintings. Seventh, Thai version of Ramayana is the main source of dance interpretation. Eight, military code of conducts served as the virtue of the monkeys who serve their lord, Rama and Lakshaman. Ninth, many dance movements of ancient court performances are seen in the monkeys basic dance patterns.

From those integrated concepts, ancient dance artists had developed a training system which required about eight years of serious practice. It starts with recruiting a young boy with suitable body and habit. The training starts from body adjustment, basic steps and movements as the preparation for monkey dance in general. Then, he learns standard dance phrases, Na Pat or dance set pieces and dance vocabulary required by all monkey lords. Next is a set of dances designed for particular characters such as Hanuman, Pali and Sukreeb. Final Lessons are dance movements to be performed with his counterpart either monkey, male, female or demon roles.

In principle, monkey dance in Khon masked play is designed by using Khon male dance as its core course and modified or added at certain points or parts to project monkey characteristics. Interestingly, dancers present two monkey dance styles. One is the monkey natural movements to create a sense of relaxation and laughter. And two is the Khon monkey movements where dances are required. This shows the wisdom of ancient artists to give a hint to audience of where their design came from and how it should be presented properly.

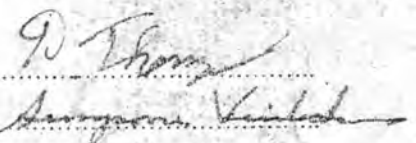
Department Thai dance

Field of study Thai dance

Academic year 2006

Student's signature

Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวคิด และวิธีแสดงโชนลึง” ซึ่งข้าพเจ้าทำสำเร็จได้ในครั้งนี้เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จาก ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจทานแก้ไขจนกระทั่งเนื้อหาครบถ้วนเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

นอกจากนั้นคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่านก็ได้กรุณาให้คำแนะนำหลักการเขียน และการนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้อง ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวนิต วิงวอน รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์ อาจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ

ครูโชนลึง 4 ท่านที่ให้ความรู้ดูแลอย่างใกล้ชิดได้แก่นายประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว นายณเรศ วรคะริน นายพงษ์พิศ จารุจินดา และนายวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ คณาจารย์ฝ่ายนาฏยศิลป์ที่เคยถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า ซึ่งมีชื่อปรากฏในงานวิจัยฉบับนี้ ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาอ้างอิง ทำให้งานเอกสารมีหลักฐานที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางของเรื่องได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และลูกศิษย์ ที่ได้ช่วยหาหนังสือ ภาพถ่าย ช่วยบันทึกข้อมูล ประกอบงานวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้ายข้าพเจ้าขออุทิศคุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่ครูผู้ล่วงลับไปแล้วซึ่งได้ถ่ายทอดวิชาการให้กับข้าพเจ้าได้มีความรู้ความสามารถทางด้านนาฏยศิลป์จนเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป รวมทั้งขอกราบระลึกถึงพระคุณมารดาที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจตลอดมาจนถึงวันที่ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฑ
สารบัญภาพ.....	ฒ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของข้อมูลในการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	13
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	14
2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับวิธีการแสดงโชนลิง.....	31
2.1 แนวคิดเชิงธรรมชาติวิทยาของลิง.....	31
2.2 แนวคิดเชิงศาสนาฮินดู.....	46
2.3 แนวคิดเชิงทฤษฎีการเลียนแบบ.....	65
2.4 แนวคิดเชิงทฤษฎีการเคลื่อนไหว.....	73
2.5 แนวคิดเชิงทฤษฎีการสร้างสรรค์.....	80
2.6 แนวคิดเชิงจิตศิลป์.....	86
2.7 แนวคิดเชิงวรรณกรรม.....	119
2.8 แนวคิดเชิงการรับราชการ.....	125
2.9 แนวคิดเชิงศิลปะการแสดงดั้งเดิม.....	132

3 การฝึกหัดโขนลิง.....	151
3.1 การฝึกหัดเบื้องต้น.....	151
3.2 การฝึกใช้สรีระเพื่อออกท่าเต้น.....	302
3.3 การฝึกท่าทางอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ.....	304
3.4 การฝึกเต้นตรวจพล กระบวนรบ และขึ้นลอย.....	306
3.5 การฝึกรำเพลงหน้าพาทย์.....	331
3.6 การฝึกกลเม็ดเด็ดพรายท่ารบพิเศษ.....	334
3.7 การฝึกตีบทกระทู้.....	344
3.8 การฝึกกลเม็ดเด็ดพรายลีลาเฉพาะ รำลงตรง และฉุยฉาย.....	351
3.9 การฝึกรำท่าบทใช้อารมณ์เฉพาะโขนลิง.....	368
การแสดงอารมณ์รัก.....	367
การแสดงอารมณ์ดีใจ.....	368
การแสดงอารมณ์โกรธ.....	368
การแสดงอารมณ์เสียใจ.....	369
3.10 ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนท่าโขนตัวลิงกับตัวโขนพระ นาง และยักษ์	370
4 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	393
รายการอ้างอิง.....	408
ภาคผนวก.....	414
ภาคผนวก ก.....	415
ภาคผนวก ข.....	424
ภาคผนวก ค.....	446
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	489

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 โครงสร้างการถ่ายทอคนาฏยศิลป์โชนลิ่งของนายณเรศ วรรณะริน.....	18
2 โครงสร้างการถ่ายทอคนาฏยศิลป์โชนลิ่งของนายพงษ์พิศ จารุจินดา.....	19
3 โครงสร้างการถ่ายทอคนาฏยศิลป์โชนลิ่งของนายประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว.....	20
4 โครงสร้างการถ่ายทอคนาฏยศิลป์โชนลิ่งของนายวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์.....	21
5 โครงสร้างการถ่ายทอคนาฏยศิลป์โชนลิ่งของนายไพโรจน์ ทองคำสุก.....	22
6 การสนทนากลุ่มครูโชนลิ่ง.....	25
7 การสนทนากลุ่มศิลปินโชนลิ่ง.....	29
8 ลำดับความสำคัญของพญาวานร	51
9 พงศ์หนูมาน.....	53
10 พงศ์พญาอากาศ (พาลี).....	57
11 การแสดงที่มีผลต่อการออกท่าทางของโชนตัวลิ่ง.....	136
12 การจัดกระบวนการทพในการแสดงโชนหน้าจของโชนตัวลิ่ง.....	308
13 การจัดกระบวนการทพในการแสดงโชนฉากของโชนตัวลิ่ง.....	309

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	องค์ประกอบการศึกษาว่าด้วยการเคลื่อนไหว.....	77
2	วานรสิบแปดมงกุฏ.....	312

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงความแตกต่างระหว่างลิง.....	32
2	ครูกรี วรศะรินกับลิงแสม.....	35
3	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าจับไม้.....	36
4	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าจับของกิน.....	36
5	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าหาหมัดให้ลิงตัวอื่น.....	37
6	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าหาหมัดให้ตัวเอง.....	37
7	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าเกาศีรษะ.....	38
8	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าเกาข้อมือ.....	38
9	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าเกาสีข้าง.....	39
10	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าเกาข้อศอก.....	39
11	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าเกาเข่า.....	40
12	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าเกาไหล่.....	40
13	แสดงกิริยาของลิงแสมท่ากระโจน.....	41
14	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าโลดโล่.....	41
15	แสดงกิริยาของลิงแสมท่ามือป้องหน้ามอง.....	42
16	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าเหลียวมอง.....	42
17	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าคว่ำมอง.....	43
18	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าไหว.....	43
19	แสดงกิริยาของลิงแสมท่ามือเข้าอกมือเดียว.....	44
20	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าเข้าอกสองมือ.....	44
21	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าวิ่ง.....	45
22	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าคลาน.....	45
23	แสดงกิริยาของลิงแสมท่าชู.....	46
24	ประติมากรรมหินทรายหนุมานในประเทศอินเดีย.....	47
25	เทวสถานหนุมานในประเทศอินเดีย.....	49
26	เทวรูปในประเทศอินเดีย.....	50
27	หัวโขนพระอิศวร.....	52
28	หัวโขนหนุมาน.....	55
29	หัวโขนชมพูพาน.....	55

ภาพที่	หน้า
30 หัวโขนพระอินทร์.....	56
31 หัวโขนพระอาทิตย์.....	56
32 หัวโขนพาลี.....	58
33 หัวโขนสุครีพ.....	59
34 หัวโขนท้าวมหาชมพู.....	60
35 หัวโขนชามพุงวราช.....	60
36 หัวโขนนิลพัท.....	60
37 หัวโขนนิลนนท์.....	60
38 หัวโขนองคต.....	61
39 ท่าชู.....	66
40 ท่าคว่ำ.....	66
41 ท่าพนมมือ.....	67
42 ท่าลงวงเหลี่ยมอัด.....	67
43 ท่าฉีกขา.....	68
44 ท่าเหลี่ยมน้อย.....	68
45 ท่าหางหลัง.....	69
46 ท่านั่งจับหมัด.....	69
47 ท่าหาวเป็นดาวเป็นเดือน.....	70
48 ท่าหก (แม่ท่า).....	70
49 ท่าสูง (ท่าเหาะ).....	71
50 ท่าเหลี่ยมน้อยจับผ้า.....	82
51 ท่าสาม (ยกขา).....	83
52 ท่าโลมระหว่างโขนตัวลิงกับตัวนาง.....	84
53 ท่ารบระหว่างโขนตัวลิงกับโขนตัวยักษ์.....	84
54 การต่อสู้ของหนุมานกับสัทธาสูร.....	85
55 ก เปรียบเทียบภาพศิลปกรรมลิงแบกโดยใช้มือยกตะกั่วกับท่านาฏยศิลป์โขนตัวลิง	87
ข เปรียบเทียบภาพศิลปกรรมลิงแบกโดยใช้มือยกตะกั่วกับท่านาฏยศิลป์โขนตัวลิง	87
56 ก เปรียบเทียบภาพศิลปกรรมลิงแบกโดยใช้ป่าแบกกับท่านาฏยศิลป์โขนตัวลิง	87
ข เปรียบเทียบภาพศิลปกรรมลิงแบกโดยใช้ป่าแบกกับท่านาฏยศิลป์โขนตัวลิง	87

ภาพที่	หน้า	
57 ก	เปรียบเทียบภาพศิลปกรรมลึงแบกโดยการชั่งคอกกับท่านาฏยศิลป์โขนตัวลิง	88
ข	เปรียบเทียบภาพศิลปกรรมลึงแบกโดยการชั่งคอกกับท่านาฏยศิลป์โขนตัวลิง	88
58	มัจฉาขึ้นที่หลังหนุมานตรงกับประเภทแบกโดยที่หลัง.....	88
59	ทำขึ้นลอยพิเศษ.....	89
60	ภาพลายเส้นหนุมานกับนางเบญกาย.....	90
61	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานถวายศร.....	91
62	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานนำสุครีพมาพบพระราม.....	92
63	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานหักยอดปราสาทสะกดท้าวมหาชมพู.....	93
64	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมาน ชมพู่พาน และองค์สีบมรรคา.....	94
65	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานเฝ้าลงกา.....	95
66	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานจับนางเบญกาย.....	96
67	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานรับนิลพัท.....	97
68	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานนำทัพไปลงกา.....	98
69	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานอมพลับพลา.....	99
70	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานสังหารไมยราพ.....	100
71	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานทำลายพิธีทนต์น้ำของกุมภกรรณ.....	101
72	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานหักคอช้างเอราวัณแปลง.....	102
73	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานรบสหัสเดชะ.....	103
74	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานสะกดมณฑิโฑทำลายพิธีชุบกายทศกัณฐ์.....	104
75	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานรบสังข์ทราสูร.....	105
76	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานเข้าห้องนางวานริน.....	106
77	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานสังหารวิรุญจำบัง.....	107
78	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานถวายตัวลงทศกัณฐ์.....	108
79	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานตีทัพพระลักษมณ์.....	109
80	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานชุกช่องดวงใจ.....	110
81	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานรบบรรลัยกัลป์.....	111
82	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์.....	112
83	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานรบท้าวมหาเพทาสูร.....	113
84	ภาพจิตรกรรมฝาผนังหนุมานครองเมือง.....	114

ภาพที่	หน้า
85 ก. เปรียบเทียบท่าจับในหนังสือใหญ่กับท่าจับในการแสดงโขนลิง – ลิง	115
ข. เปรียบเทียบท่าจับในหนังสือใหญ่กับท่าจับในการแสดงโขนลิง – ลิง.....	115
86 ก. เปรียบเทียบภาพท่าจับในหนังสือใหญ่กับท่าจับในการแสดงโขนลิง – ยักษ์....	115
ข. เปรียบเทียบภาพท่าจับในหนังสือใหญ่กับท่าจับในการแสดงโขนลิง – ยักษ์.....	115
87 ภาพตัวหนังสือเบ็ดเตล็ดระหว่างลิงกับลิง.....	116
88 ภาพตัวหนังสือจับระหว่างลิงกับลิง.....	116
89 ภาพตัวหนังสือจับระหว่างลิงกับพระ.....	117
90 ภาพตัวหนังสือจับระหว่างลิงกับพระ.....	117
91 ภาพตัวหนังสือปราสาทโลมระหว่างลิงกับนาง.....	118
92 ภาพตัวหนังสือปราสาทโลมระหว่างลิงกับนาง.....	118
93 ภาพตัวหนังสือจับระหว่างลิงกับยักษ์.....	119
94 พระยาอนุชิตจักรกฤษณ์พิพัฒน์พงศา.....	130
95 ท่าหย่องสองมือ.....	131
96 ท่าหย่องมือเดียว.....	131
97 การแสดงโหมงครุ้มในสมัยรัชกาลที่ 5.....	138
98 การแสดงโหมงครุ้มของกรมศิลปากร.....	138
99 การแสดงกุลาตีไม้ของกรมศิลปากร.....	140
100 โหมงครุ้มกับระเบงในสมัยรัชกาลที่ 5.....	143
101 ท่ารำระเบงสมัยรัชกาลที่ 5.....	143
102 ท่ารำระเบงสมัยรัชกาลที่ 5.....	143
103 ภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ตอนเผาศพทศกัณฐ์.....	144
104 กระปี่กระบอก.....	145
105 ท่าการต่อสู้พลอง ไม้สั้นขึ้นลอย.....	146
106 ท่าการต่อสู้พลอง ไม้สั้นท่าชู.....	146
107 ท่าการต่อสู้พลอง ไม้สั้นท่าจัดจ้อง.....	146
108 ท่าการต่อสู้พลอง ไม้สั้นท่าเหยียบเตรียมตีลังกา.....	146
109 ท่าการต่อสู้พลอง ไม้สั้นท่าตีลังกาไปข้างหลัง.....	146
110 ภาพจิตรกรรมฝาผนังการเล่นหนังสือใหญ่.....	147
111 ก. เปรียบเทียบท่ายืนของผู้เข็ดหนังสือใหญ่กับท่ายืนของโขนตัวลิง.....	149
ข. เปรียบเทียบท่ายืนของผู้เข็ดหนังสือใหญ่กับท่ายืนของโขนตัวลิง.....	149

ภาพที่	หน้า
112 ทำตบเซ่า ทำที่ 1.....	152
113 ทำตบเซ่า ทำที่ 2.....	152
114 ทำตบเซ่า ทำที่ 3.....	152
115 ทำตบเซ่า ทำที่ 4.....	153
116 ทำตบเซ่า ทำที่ 5.....	153
117 ทำดองสะเฮอร์ ทำที่ 1.....	154
118 ทำดองสะเฮอร์ ทำที่ 2.....	154
119 ทำดองสะเฮอร์ ทำที่ 3.....	154
120 ทำดองสะเฮอร์ ทำที่ 4.....	155
121 ทำเดินเส้า ทำที่ 1.....	156
122 ทำเดินเส้า ทำที่ 2.....	156
123 ทำเดินเส้า ทำที่ 3.....	156
124 ทำเดินเส้า ทำที่ 4.....	157
125 ทำเดินเส้า ทำที่ 5.....	157
126 การฝึกหัดเดินเส้าในสมัยโบราณ พ.ศ.2493	158
127 ทำถีบเหลี่ยม ทำที่ 1.....	159
128 ทำถีบเหลี่ยม ทำที่ 2.....	159
129 ทำถีบเหลี่ยม ทำที่ 3.....	159
130 ทำถีบเหลี่ยม ทำที่ 4.....	160
131 ทำถีบเหลี่ยม ทำที่ 5.....	160
132 ทำจึกขา ทำที่ 1.....	161
133 ทำจึกขา ทำที่ 2.....	161
134 ทำจึกขา ทำที่ 3.....	161
135 ทำจึกขา ทำที่ 4.....	162
136 ทำจึกขา ทำที่ 5.....	162
137 ทำจึกขา ทำที่ 6.....	162
138 ทำจึกขา ทำที่ 7.....	162
139 ทำจึกขา ทำที่ 8.....	163
140 การฝึกหัดจึกขาในสมัยโบราณ พ.ศ.2493.....	163
141 ทำหกดะเมน "พาสูริน" ทำที่ 1.....	164

ภาพที่	หน้า	
142	ท่าหกดะเมน "พาสูริน" ท่าที่ 2.....	164
143	ท่าหกดะเมน "อันธพา" ท่าที่ 1.....	165
144	ท่าหกดะเมน "อันธพา" ท่าที่ 2.....	165
145	ท่าหกดะเมน "อันธพา" ท่าที่ 3.....	165
146	ท่าหกดะเมน "ตีสั่งกาหม้วน" ท่าที่ 1.....	166
147	ท่าหกดะเมน "ตีสั่งกาหม้วน" ท่าที่ 2.....	166
148	ท่าหกดะเมน "ตีสั่งกาหม้วน" ท่าที่ 3.....	166
149	การฝึกหัดแม่ท่าโชนลิง.....	168
150	แม่ท่า ท่าที่ 1.....	169
151	แม่ท่า ท่าที่ 2.....	169
152	แม่ท่า ท่าที่ 3.....	169
153	แม่ท่า ท่าที่ 4.....	170
154	แม่ท่า ท่าที่ 5.....	170
155	แม่ท่า ท่าที่ 6.....	170
156	แม่ท่า ท่าที่ 7.....	171
157	แม่ท่า ท่าที่ 8.....	171
158	แม่ท่า ท่าที่ 9.....	171
159	แม่ท่า ท่าที่ 10.....	171
160	แม่ท่า ท่าที่ 11.....	172
161	แม่ท่า ท่าที่ 12.....	172
162	แม่ท่า ท่าที่ 13.....	172
163	แม่ท่า ท่าที่ 14.....	172
164	แม่ท่า ท่าที่ 15.....	172
165	แม่ท่า ท่าที่ 16.....	173
166	แม่ท่า ท่าที่ 17.....	173
167	แม่ท่า ท่าที่ 18.....	173
168	แม่ท่า ท่าที่ 19.....	173
169	แม่ท่า ท่าที่ 20.....	173
170	แม่ท่า ท่าที่ 21.....	174
171	แม่ท่า ท่าที่ 22.....	174

ภาพที่	หน้า
172 แม่ท่า ท่าที่ 23.....	174
173 แม่ท่า ท่าที่ 24.....	175
174 แม่ท่า ท่าที่ 25.....	175
175 แม่ท่า ท่าที่ 26.....	175
176 แม่ท่า ท่าที่ 27.....	176
177 แม่ท่า ท่าที่ 28.....	176
178 แม่ท่า ท่าที่ 29.....	176
179 แม่ท่า ท่าที่ 30.....	177
180 แม่ท่า ท่าที่ 31.....	177
181 แม่ท่า ท่าที่ 32.....	177
182 แม่ท่า ท่าที่ 33.....	177
183 แม่ท่า ท่าที่ 34.....	178
184 แม่ท่า ท่าที่ 35.....	178
185 แม่ท่า ท่าที่ 36.....	178
186 แม่ท่า ท่าที่ 37.....	178
187 แม่ท่า ท่าที่ 38.....	179
188 แม่ท่า ท่าที่ 39.....	179
189 แม่ท่า ท่าที่ 40.....	179
190 แม่ท่า ท่าที่ 41.....	179
191 แม่ท่า ท่าที่ 42.....	180
192 แม่ท่า ท่าที่ 43.....	180
193 แม่ท่า ท่าที่ 44.....	180
194 แม่ท่า ท่าที่ 45.....	181
195 แม่ท่า ท่าที่ 46.....	181
196 แม่ท่า ท่าที่ 47.....	181
197 แม่ท่า ท่าที่ 48.....	182
198 แม่ท่า ท่าที่ 49.....	182
199 แม่ท่า ท่าที่ 50.....	182
200 แม่ท่า ท่าที่ 51.....	183
201 แม่ท่า ท่าที่ 52.....	183

ภาพที่	หน้า
202 แม่ท่า ท่าที่ 53.....	183
203 แม่ท่า ท่าที่ 54.....	184
204 แม่ท่า ท่าที่ 55.....	184
205 แม่ท่า ท่าที่ 56.....	184
206 แม่ท่า ท่าที่ 57.....	184
207 แม่ท่า ท่าที่ 58.....	185
208 แม่ท่า ท่าที่ 59.....	185
209 แม่ท่า ท่าที่ 60.....	185
210 แม่ท่า ท่าที่ 61.....	185
211 แม่ท่า ท่าที่ 62.....	186
212 แม่ท่า ท่าที่ 63.....	186
213 แม่ท่า ท่าที่ 64.....	186
214 แม่ท่า ท่าที่ 65.....	187
215 แม่ท่า ท่าที่ 66.....	187
216 แม่ท่า ท่าที่ 67.....	187
217 แม่ท่า ท่าที่ 68.....	187
218 แม่ท่า ท่าที่ 69.....	188
219 แม่ท่า ท่าที่ 70.....	188
220 แม่ท่า ท่าที่ 71.....	188
221 แม่ท่า ท่าที่ 72.....	189
222 แม่ท่า ท่าที่ 73.....	189
223 แม่ท่า ท่าที่ 74.....	189
224 แม่ท่า ท่าที่ 75.....	189
225 แม่ท่า ท่าที่ 76.....	190
226 แม่ท่า ท่าที่ 77.....	190
227 แม่ท่า ท่าที่ 78.....	190
228 แม่ท่า ท่าที่ 79.....	190
229 แม่ท่า ท่าที่ 80.....	191
230 แม่ท่า ท่าที่ 81.....	191
231 แม่ท่า ท่าที่ 82.....	191

ภาพที่	หน้า
232 แม่ท่า ท่าที่ 83.....	191
233 แม่ท่า ท่าที่ 84.....	192
234 แม่ท่า ท่าที่ 85.....	192
235 แม่ท่า ท่าที่ 86.....	192
236 แม่ท่า ท่าที่ 87.....	193
237 แม่ท่า ท่าที่ 88.....	193
238 แม่ท่า ท่าที่ 89.....	194
239 แม่ท่า ท่าที่ 90.....	194
240 แม่ท่า ท่าที่ 91.....	194
241 แม่ท่า ท่าที่ 92.....	195
242 แม่ท่า ท่าที่ 93.....	195
243 แม่ท่า ท่าที่ 94.....	195
244 แม่ท่า ท่าที่ 95.....	196
245 แม่ท่า ท่าที่ 96.....	196
246 แม่ท่า ท่าที่ 97.....	196
247 แม่ท่า ท่าที่ 98.....	196
248 แม่ท่า ท่าที่ 99.....	197
249 แม่ท่า ท่าที่ 100.....	197
250 แม่ท่า ท่าที่ 101.....	197
251 แม่ท่า ท่าที่ 102.....	198
252 แม่ท่า ท่าที่ 103.....	198
253 แม่ท่า ท่าที่ 104.....	198
254 แม่ท่า ท่าที่ 105.....	199
255 แม่ท่า ท่าที่ 106.....	199
256 แม่ท่า ท่าที่ 107.....	199
257 แม่ท่า ท่าที่ 108.....	199
258 แม่ท่า ท่าที่ 109.....	200
259 แม่ท่า ท่าที่ 110.....	200
260 แม่ท่า ท่าที่ 111.....	200
261 แม่ท่า ท่าที่ 112.....	201

ภาพที่	หน้า
262 แม่ท่า ท่าที่ 113.....	201
263 แม่ท่า ท่าที่ 114.....	201
264 แม่ท่า ท่าที่ 115.....	202
265 แม่ท่า ท่าที่ 116.....	202
266 แม่ท่า ท่าที่ 117.....	202
267 แม่ท่า ท่าที่ 118.....	203
268 แม่ท่า ท่าที่ 119.....	203
269 แม่ท่า ท่าที่ 120.....	203
270 แม่ท่า ท่าที่ 121.....	203
271 แม่ท่า ท่าที่ 122.....	204
272 แม่ท่า ท่าที่ 123.....	204
273 แม่ท่า ท่าที่ 124.....	204
274 แม่ท่า ท่าที่ 125.....	204
275 แม่ท่า ท่าที่ 126.....	205
276 แม่ท่า ท่าที่ 127.....	205
277 แม่ท่า ท่าที่ 128.....	205
278 แม่ท่า ท่าที่ 129.....	205
278 แม่ท่า ท่าที่ 130.....	206
280 แม่ท่า ท่าที่ 131.....	206
281 แม่ท่า ท่าที่ 132.....	206
282 แม่ท่า ท่าที่ 133.....	206
283 แม่ท่า ท่าที่ 134.....	207
284 แม่ท่า ท่าที่ 135.....	207
285 แม่ท่า ท่าที่ 136.....	207
286 แม่ท่า ท่าที่ 137.....	208
287 แม่ท่า ท่าที่ 138.....	208
288 แม่ท่า ท่าที่ 139.....	208
288 แม่ท่า ท่าที่ 140.....	208
290 แม่ท่า ท่าที่ 141.....	209
291 แม่ท่า ท่าที่ 142.....	209

ภาพที่	หน้า
292 แม่ท่า ท่าที่ 143.....	209
293 แม่ท่า ท่าที่ 144.....	209
294 แม่ท่า ท่าที่ 145.....	209
295 แม่ท่า ท่าที่ 146.....	210
296 แม่ท่า ท่าที่ 147.....	211
297 แม่ท่า ท่าที่ 148.....	211
298 แม่ท่า ท่าที่ 149.....	211
299 แม่ท่า ท่าที่ 150.....	211
300 แม่ท่า ท่าที่ 151.....	212
301 แม่ท่า ท่าที่ 152.....	212
302 แม่ท่า ท่าที่ 153.....	212
303 แม่ท่า ท่าที่ 154.....	213
304 แม่ท่า ท่าที่ 155.....	213
305 แม่ท่า ท่าที่ 156.....	213
306 แม่ท่า ท่าที่ 157.....	214
307 แม่ท่า ท่าที่ 158.....	214
308 แม่ท่า ท่าที่ 159.....	214
309 แม่ท่า ท่าที่ 160.....	215
310 แม่ท่า ท่าที่ 161.....	215
311 แม่ท่า ท่าที่ 162.....	215
312 แม่ท่า ท่าที่ 163.....	215
313 แม่ท่า ท่าที่ 164.....	216
314 แม่ท่า ท่าที่ 165.....	216
315 แม่ท่า ท่าที่ 166.....	216
316 แม่ท่า ท่าที่ 167.....	216
317 แม่ท่า ท่าที่ 168.....	217
318 แม่ท่า ท่าที่ 169.....	217
319 แม่ท่า ท่าที่ 170.....	217
320 แม่ท่า ท่าที่ 171.....	218
321 แม่ท่า ท่าที่ 172.....	218

ภาพที่	หน้า
322 แม่ท่า ท่าที่ 173.....	218
323 แม่ท่า ท่าที่ 174.....	219
324 แม่ท่า ท่าที่ 175.....	219
325 แม่ท่า ท่าที่ 176.....	219
326 แม่ท่า ท่าที่ 177.....	219
327 แม่ท่า ท่าที่ 178.....	220
328 แม่ท่า ท่าที่ 179.....	220
329 แม่ท่า ท่าที่ 180.....	220
330 แม่ท่า ท่าที่ 181.....	220
331 แม่ท่า ท่าที่ 182.....	221
332 แม่ท่า ท่าที่ 183.....	221
333 แม่ท่า ท่าที่ 184.....	221
334 แม่ท่า ท่าที่ 185.....	221
335 แม่ท่า ท่าที่ 186.....	222
336 แม่ท่า ท่าที่ 187.....	222
337 แม่ท่า ท่าที่ 188.....	222
338 แม่ท่า ท่าที่ 189.....	223
339 แม่ท่า ท่าที่ 190.....	223
340 แม่ท่า ท่าที่ 191.....	223
341 แม่ท่า ท่าที่ 192.....	223
342 แม่ท่า ท่าที่ 193.....	224
343 แม่ท่า ท่าที่ 194.....	224
344 แม่ท่า ท่าที่ 195.....	224
345 แม่ท่า ท่าที่ 196.....	225
346 แม่ท่า ท่าที่ 197.....	225
347 แม่ท่า ท่าที่ 198.....	225
348 แม่ท่า ท่าที่ 199.....	225
349 แม่ท่า ท่าที่ 200.....	226
350 แม่ท่า ท่าที่ 201.....	226
351 แม่ท่า ท่าที่ 202.....	226

ภาพที่	หน้า
352 แม่ท่า ท่าที่ 203.....	227
353 แม่ท่า ท่าที่ 204.....	227
354 แม่ท่า ท่าที่ 205.....	227
355 แม่ท่า ท่าที่ 206.....	227
356 แม่ท่า ท่าที่ 207.....	228
357 แม่ท่า ท่าที่ 208.....	228
358 แม่ท่า ท่าที่ 209.....	228
359 แม่ท่า ท่าที่ 210.....	229
360 แม่ท่า ท่าที่ 211.....	229
361 แม่ท่า ท่าที่ 212.....	229
362 แม่ท่า ท่าที่ 213.....	229
363 แม่ท่า ท่าที่ 214.....	230
364 แม่ท่า ท่าที่ 215.....	230
365 แม่ท่า ท่าที่ 216.....	230
366 แม่ท่า ท่าที่ 217.....	230
367 แม่ท่า ท่าที่ 218.....	231
368 แม่ท่า ท่าที่ 219.....	231
369 แม่ท่า ท่าที่ 220.....	231
370 แม่ท่า ท่าที่ 221.....	232
371 แม่ท่า ท่าที่ 222.....	232
372 แม่ท่า ท่าที่ 223.....	232
373 แม่ท่า ท่าที่ 224.....	232
374 แม่ท่า ท่าที่ 225.....	233
375 แม่ท่า ท่าที่ 226.....	233
376 แม่ท่า ท่าที่ 227.....	233
377 แม่ท่า ท่าที่ 228.....	233
378 แม่ท่า ท่าที่ 229.....	234
379 แม่ท่า ท่าที่ 230.....	234
380 แม่ท่า ท่าที่ 231.....	234
381 แม่ท่า ท่าที่ 232.....	234

ภาพที่	หน้า
382 แม่ท่า ท่าที่ 233.....	234
383 แม่ท่า ท่าที่ 234.....	235
384 แม่ท่า ท่าที่ 235.....	235
385 แม่ท่า ท่าที่ 236.....	235
386 แม่ท่า ท่าที่ 237.....	236
387 แม่ท่า ท่าที่ 238.....	236
388 แม่ท่า ท่าที่ 239.....	236
389 แม่ท่า ท่าที่ 240.....	236
390 แม่ท่า ท่าที่ 241.....	237
391 แม่ท่า ท่าที่ 242.....	237
392 แม่ท่า ท่าที่ 243.....	237
393 แม่ท่า ท่าที่ 244.....	238
394 แม่ท่า ท่าที่ 245.....	238
395 แม่ท่า ท่าที่ 246.....	238
396 แม่ท่า ท่าที่ 247.....	238
397 แม่ท่า ท่าที่ 248.....	239
398 แม่ท่า ท่าที่ 249.....	239
399 แม่ท่า ท่าที่ 250.....	239
400 แม่ท่า ท่าที่ 251.....	239
401 แม่ท่า ท่าที่ 252.....	240
402 แม่ท่า ท่าที่ 253.....	240
403 แม่ท่า ท่าที่ 254.....	240
404 แม่ท่า ท่าที่ 255.....	241
405 แม่ท่า ท่าที่ 256.....	241
406 แม่ท่า ท่าที่ 257.....	241
407 แม่ท่า ท่าที่ 258.....	241
408 แม่ท่า ท่าที่ 259.....	241
409 แม่ท่า ท่าที่ 260.....	242
410 แม่ท่า ท่าที่ 261.....	242
411 แม่ท่า ท่าที่ 262.....	242

ภาพที่	หน้า
412 แม่ท่า ท่าที่ 263.....	242
413 แม่ท่า ท่าที่ 264.....	243
414 แม่ท่า ท่าที่ 265.....	243
415 แม่ท่า ท่าที่ 266.....	243
416 แม่ท่า ท่าที่ 267.....	243
417 แม่ท่า ท่าที่ 268.....	244
418 แม่ท่า ท่าที่ 269.....	244
419 แม่ท่า ท่าที่ 270.....	244
420 แม่ท่า ท่าที่ 271.....	245
421 แม่ท่า ท่าที่ 272.....	245
422 แม่ท่า ท่าที่ 273.....	245
423 แม่ท่า ท่าที่ 274.....	245
424 แม่ท่า ท่าที่ 275.....	246
425 แม่ท่า ท่าที่ 276.....	246
426 แม่ท่า ท่าที่ 277.....	246
427 แม่ท่า ท่าที่ 278.....	246
428 แม่ท่า ท่าที่ 279.....	247
429 แม่ท่า ท่าที่ 280.....	247
430 แม่ท่า ท่าที่ 281.....	247
431 แม่ท่า ท่าที่ 282.....	247
432 แม่ท่า ท่าที่ 283.....	248
433 แม่ท่า ท่าที่ 284.....	248
434 แม่ท่า ท่าที่ 285.....	248
435 แม่ท่า ท่าที่ 286.....	249
436 แม่ท่า ท่าที่ 287.....	249
437 แม่ท่า ท่าที่ 288.....	249
438 แม่ท่า ท่าที่ 289.....	249
439 แม่ท่า ท่าที่ 290.....	250
440 แม่ท่า ท่าที่ 291.....	250
441 แม่ท่า ท่าที่ 292.....	250

ภาพที่	หน้า
442 แม่ท่า ท่าที่ 293.....	250
443 แม่ท่า ท่าที่ 294.....	251
444 แม่ท่า ท่าที่ 295.....	251
445 แม่ท่า ท่าที่ 296.....	251
446 แม่ท่า ท่าที่ 297.....	252
447 แม่ท่า ท่าที่ 298.....	252
448 แม่ท่า ท่าที่ 299.....	252
449 แม่ท่า ท่าที่ 300.....	253
450 แม่ท่า ท่าที่ 301.....	253
451 แม่ท่า ท่าที่ 302.....	253
452 แม่ท่า ท่าที่ 303.....	254
453 แม่ท่า ท่าที่ 304.....	254
454 แม่ท่า ท่าที่ 305.....	254
455 แม่ท่า ท่าที่ 306.....	254
456 แม่ท่า ท่าที่ 307.....	255
457 แม่ท่า ท่าที่ 308.....	255
458 แม่ท่า ท่าที่ 309.....	255
459 แม่ท่า ท่าที่ 310.....	256
460 แม่ท่า ท่าที่ 311.....	256
461 แม่ท่า ท่าที่ 312.....	256
462 แม่ท่า ท่าที่ 313.....	256
463 แม่ท่า ท่าที่ 314.....	257
464 แม่ท่า ท่าที่ 315.....	257
465 แม่ท่า ท่าที่ 316.....	257
466 แม่ท่า ท่าที่ 317.....	258
467 แม่ท่า ท่าที่ 318.....	258
468 แม่ท่า ท่าที่ 319.....	258
469 แม่ท่า ท่าที่ 320.....	258
470 แม่ท่า ท่าที่ 321.....	259
471 แม่ท่า ท่าที่ 322.....	259

ภาพที่	หน้า
472 แม่ท่า ท่าที่ 323.....	259
473 แม่ท่า ท่าที่ 324.....	260
474 แม่ท่า ท่าที่ 325.....	260
475 แม่ท่า ท่าที่ 326.....	260
476 แม่ท่า ท่าที่ 327.....	261
477 แม่ท่า ท่าที่ 328.....	261
478 แม่ท่า ท่าที่ 329.....	261
479 แม่ท่า ท่าที่ 330.....	261
480 แม่ท่า ท่าที่ 331.....	262
481 แม่ท่า ท่าที่ 332.....	262
482 แม่ท่า ท่าที่ 333.....	262
483 แม่ท่า ท่าที่ 334.....	262
484 แม่ท่า ท่าที่ 335.....	263
485 แม่ท่า ท่าที่ 336.....	263
486 แม่ท่า ท่าที่ 337.....	263
487 แม่ท่า ท่าที่ 338.....	263
488 แม่ท่า ท่าที่ 339.....	264
489 แม่ท่า ท่าที่ 340.....	264
490 แม่ท่า ท่าที่ 341.....	264
491 แม่ท่า ท่าที่ 342.....	265
492 แม่ท่า ท่าที่ 343.....	265
493 แม่ท่า ท่าที่ 344.....	265
494 แม่ท่า ท่าที่ 345.....	266
495 แม่ท่า ท่าที่ 346.....	266
496 แม่ท่า ท่าที่ 347.....	266
497 แม่ท่า ท่าที่ 348.....	266
498 แม่ท่า ท่าที่ 349.....	267
499 แม่ท่า ท่าที่ 350.....	267
500 แม่ท่า ท่าที่ 351.....	267
501 แม่ท่า ท่าที่ 352.....	268

ภาพที่	หน้า
502 แม่ท่า ท่าที่ 353.....	268
503 แม่ท่า ท่าที่ 354.....	268
504 แม่ท่า ท่าที่ 355.....	269
505 แม่ท่า ท่าที่ 356.....	269
506 แม่ท่า ท่าที่ 357.....	269
507 แม่ท่า ท่าที่ 358.....	269
508 แม่ท่า ท่าที่ 369.....	270
509 แม่ท่า ท่าที่ 360.....	270
510 แม่ท่า ท่าที่ 361.....	270
511 แม่ท่า ท่าที่ 362.....	270
512 แม่ท่า ท่าที่ 363.....	271
513 แม่ท่า ท่าที่ 364.....	271
514 แม่ท่า ท่าที่ 365.....	271
515 แม่ท่า ท่าที่ 366.....	271
516 แม่ท่า ท่าที่ 367.....	272
517 แม่ท่า ท่าที่ 368.....	272
518 แม่ท่า ท่าที่ 369.....	272
519 แม่ท่า ท่าที่ 370.....	272
520 แม่ท่า ท่าที่ 371.....	273
521 แม่ท่า ท่าที่ 372.....	273
522 แม่ท่า ท่าที่ 373.....	273
523 แม่ท่า ท่าที่ 374.....	273
524 แม่ท่า ท่าที่ 375.....	273
525 แม่ท่า ท่าที่ 376.....	274
526 แม่ท่า ท่าที่ 377.....	274
527 แม่ท่า ท่าที่ 378.....	274
528 แม่ท่า ท่าที่ 379.....	275
529 แม่ท่า ท่าที่ 380.....	275
530 แม่ท่า ท่าที่ 381.....	275
531 แม่ท่า ท่าที่ 382.....	276

ภาพที่	หน้า
532 แม่ท่า ท่าที่ 383.....	276
533 แม่ท่า ท่าที่ 384.....	276
534 แม่ท่า ท่าที่ 385.....	277
535 แม่ท่า ท่าที่ 386.....	277
536 แม่ท่า ท่าที่ 387.....	277
537 แม่ท่า ท่าที่ 388.....	278
538 แม่ท่า ท่าที่ 389.....	278
539 แม่ท่า ท่าที่ 390.....	278
540 แม่ท่า ท่าที่ 391.....	278
541 แม่ท่า ท่าที่ 392.....	279
542 แม่ท่า ท่าที่ 393.....	279
543 แม่ท่า ท่าที่ 394.....	279
544 แม่ท่า ท่าที่ 395.....	279
545 แม่ท่า ท่าที่ 396.....	280
546 แม่ท่า ท่าที่ 397.....	280
547 แม่ท่า ท่าที่ 398.....	280
548 แม่ท่า ท่าที่ 399.....	280
549 แม่ท่า ท่าที่ 400.....	280
550 แม่ท่า ท่าที่ 401.....	281
551 แม่ท่า ท่าที่ 402.....	281
552 แม่ท่า ท่าที่ 403.....	281
553 แม่ท่า ท่าที่ 404.....	281
554 แม่ท่า ท่าที่ 405.....	282
555 แม่ท่า ท่าที่ 406.....	282
556 แม่ท่า ท่าที่ 407.....	282
557 แม่ท่า ท่าที่ 408.....	282
558 แม่ท่า ท่าที่ 409.....	283
559 แม่ท่า ท่าที่ 410.....	283
560 แม่ท่า ท่าที่ 411.....	283
561 แม่ท่า ท่าที่ 412.....	284

ภาพที่	หน้า
562 แม่ท่า ท่าที่ 413.....	284
563 แม่ท่า ท่าที่ 414.....	284
564 แม่ท่า ท่าที่ 415.....	284
565 แม่ท่า ท่าที่ 416.....	285
566 แม่ท่า ท่าที่ 417.....	285
567 แม่ท่า ท่าที่ 418.....	285
568 แม่ท่า ท่าที่ 419.....	285
569 แม่ท่า ท่าที่ 420.....	286
570 แม่ท่า ท่าที่ 421.....	286
571 แม่ท่า ท่าที่ 422.....	286
572 แม่ท่า ท่าที่ 423.....	287
573 แม่ท่า ท่าที่ 424.....	287
575 แม่ท่า ท่าที่ 426.....	288
576 แม่ท่า ท่าที่ 427.....	288
577 แม่ท่า ท่าที่ 428.....	288
578 แม่ท่า ท่าที่ 429.....	289
579 แม่ท่า ท่าที่ 430.....	289
580 แม่ท่า ท่าที่ 431.....	289
581 แม่ท่า ท่าที่ 432.....	289
582 แม่ท่า ท่าที่ 433.....	289
583 แม่ท่า ท่าที่ 434.....	289
584 แม่ท่า ท่าที่ 435.....	290
585 แม่ท่า ท่าที่ 436.....	290
586 แม่ท่า ท่าที่ 437.....	290
587 แม่ท่า ท่าที่ 438.....	290
588 แม่ท่า ท่าที่ 439.....	291
589 แม่ท่า ท่าที่ 440.....	291
590 แม่ท่า ท่าที่ 441.....	291
591 แม่ท่า ท่าที่ 442.....	291

ภาพที่	หน้า
592 แม่ท่า ท่าที่ 443.....	292
593 แม่ท่า ท่าที่ 444.....	292
594 แม่ท่า ท่าที่ 445.....	292
595 แม่ท่า ท่าที่ 446.....	293
596 แม่ท่า ท่าที่ 447.....	293
597 แม่ท่า ท่าที่ 448.....	293
598 แม่ท่า ท่าที่ 449.....	293
599 แม่ท่า ท่าที่ 450.....	293
600 แม่ท่า ท่าที่ 451.....	294
601 แม่ท่า ท่าที่ 452.....	294
602 แม่ท่า ท่าที่ 453.....	294
603 แม่ท่า ท่าที่ 454.....	295
604 แม่ท่า ท่าที่ 455.....	295
605 แม่ท่า ท่าที่ 456.....	295
606 แม่ท่า ท่าที่ 457.....	296
607 แม่ท่า ท่าที่ 458.....	296
608 แม่ท่า ท่าที่ 459.....	296
609 แม่ท่า ท่าที่ 460.....	296
610 แม่ท่า ท่าที่ 461.....	296
611 แม่ท่า ท่าที่ 462.....	397
612 แม่ท่า ท่าที่ 463.....	397
613 แม่ท่า ท่าที่ 464.....	397
614 แม่ท่า ท่าที่ 465.....	398
615 แม่ท่า ท่าที่ 466.....	398
616 แม่ท่า ท่าที่ 467.....	398
617 แม่ท่า ท่าที่ 468.....	398
618 แม่ท่า ท่าที่ 469.....	399
619 แม่ท่า ท่าที่ 470.....	399
620 แม่ท่า ท่าที่ 471.....	399
621 แม่ท่า ท่าที่ 472.....	399

ภาพที่	หน้า
622 แม่ท่า ท่าที่ 473.....	300
623 แม่ท่า ท่าที่ 474.....	300
624 แม่ท่า ท่าที่ 475.....	300
625 แม่ท่า ท่าที่ 476.....	300
626 แม่ท่า ท่าที่ 477.....	301
627 แม่ท่า ท่าที่ 478.....	301
628 การรำตรวจพลของโขนตัวลิง.....	306
629 คนธงลิง.....	310
630 เชนลิง.....	310
631 สืบแปดมงกุฏ.....	311
632 วานรสืบแปดมงกุฏเกยूर.....	313
633 วานรสืบแปดมงกุฏโกมุท.....	314
634 วานรสืบแปดมงกุฏไชยามพวาน.....	315
635 วานรสืบแปดมงกุฏมาลุนทเกสร.....	316
636 วานรสืบแปดมงกุฏวิมล.....	317
637 วานรสืบแปดมงกุฏไวยบุตร.....	318
638 วานรสืบแปดมงกุฏสัตพลี.....	319
639 วานรสืบแปดมงกุฏสุรกานต์.....	320
640 วานรสืบแปดมงกุฏสุรเสน.....	321
641 วานรสืบแปดมงกุฏนิลขัน.....	322
642 วานรสืบแปดมงกุฏนิลปานัน.....	323
643 วานรสืบแปดมงกุฏนิลปาสัน.....	324
644 วานรสืบแปดมงกุฏนิลราช.....	325
645 วานรสืบแปดมงกุฏนิลเอก.....	326
646 วานรสืบแปดมงกุฏวิสันตราวี.....	327
647 วานรสืบแปดมงกุฏกมิตัน.....	328
648 วานรสืบแปดมงกุฏเกสรทมาลา.....	329
649 วานรสืบแปดมงกุฏมายูร.....	330
650 หนุมาน และนางสุพรรณมัจฉารำหน้าพาทย์โลม ตระนอน.....	334
651 การต่อสู้ระหว่างหนุมานกับวิรุญจำบัง.....	336

ภาพที่	หน้า
652 การต่อสู้อะหว่างหนุมานกับบรพณ์.....	337
653 การต่อสู้อะหว่าง สุครีพ หนุมาน และองคตกับกุมภกรรณ.....	339
654 ทำรบขึ้นลอยหนึ่ง.....	341
655 ทำรบขึ้นลอยสอง.....	341
656 ทำรบขึ้นลอยพิเศษเกี่ยวกับคอก.....	342
657 ทำรบพิเศษหกฉีก.....	343
658 ทำรบพิเศษลอยป่า.....	343
659 ทำรบขึ้นลอยพิเศษเหยียบป่า.....	344
660 หนุมานทรงเครื่องอินทรี.....	352
661 ครุประสิทธิ์ ปืนแก้ว แต่งชุดหนุมานทรงเครื่องยืนคู่กับครุฑรี วรสระริน.....	365
662 ก เปรียบเทียบมือลิงธรรมชาติกับมือโขนตัวลิง.....	371
ข เปรียบเทียบมือลิงธรรมชาติกับมือโขนตัวลิง.....	371
663 ก เปรียบเทียบมือเข้าอกลิงธรรมชาติกับมือเข้าอกโขนตัวลิง.....	371
ข เปรียบเทียบมือเข้าอกลิงธรรมชาติกับมือเข้าอกโขนตัวลิง.....	371
664 ทำเกาศีรษะ.....	372
665 ทำเกาคาง.....	372
666 ทำเกาไหล่.....	373
667 ทำเกาข้อศอก.....	373
668 ทำเกาข้อมือ.....	374
669 ทำเกาสีข้าง(ขำลำตัว).....	374
670 ทำเกาหัวเข่า.....	374
671 ทำชู้แบบที่ 1.....	375
672 ทำชู้แบบที่ 2.....	375
673 ทำชู้แบบที่ 3.....	375
674 ทำจับหมัด.....	376
675 ทำดมหมัด.....	376
676 ทำเล่นหมัด.....	376
677 ทำคว่ำ (ตกลใจ).....	377
678 ทำคลาน.....	377
679 ทำเดินตีนเตี้ย.....	377

ภาพที่	หน้า	
680 ก	เปรียบเทียบท่าผาลาเพียงไหล่โซนตัวลึงกับโซนตัวพระ.....	380
ข	เปรียบเทียบท่าผาลาเพียงไหล่โซนตัวลึงกับโซนตัวพระ.....	380
681 ก	เปรียบเทียบท่าสูงโซนตัวลึงกับโซนตัวพระ.....	380
ข	เปรียบเทียบท่าสูงโซนตัวลึงกับโซนตัวพระ.....	380
682	ท่าโซนตัวพระขึ้นลอยป่าโซนตัวลึง.....	381
683	ท่าโซนตัวพระขึ้นลอย(ลอยสูง)โซนตัวลึง.....	381
684 ก	เปรียบเทียบท่าผาลาเพียงไหล่โซนตัวลึงกับโซนตัวยักษ์.....	381
ข	เปรียบเทียบท่าผาลาเพียงไหล่โซนตัวลึงกับโซนตัวยักษ์.....	381
685 ก	เปรียบเทียบท่าสูงโซนตัวลึงกับโซนตัวยักษ์.....	382
ข	เปรียบเทียบท่าสูงโซนตัวลึงกับโซนตัวยักษ์.....	382
686	ท่ารับจับหนึ่งระหว่างโซนตัวลึงกับโซนตัวยักษ์.....	382
687	ท่าขึ้นลอยพิเศษระหว่างโซนตัวลึงกับโซนตัวยักษ์.....	382
688 ก	เปรียบเทียบท่าผาลาเพียงไหล่โซนตัวลึงกับตัวนาง.....	383
ข	เปรียบเทียบท่าผาลาเพียงไหล่โซนตัวลึงกับตัวนาง.....	383
689 ก	เปรียบเทียบท่าสูงโซนตัวลึงกับตัวนาง.....	383
ข	เปรียบเทียบท่าสูงโซนตัวลึงกับตัวนาง.....	383
690	ท่าโลมนางสุพรรณมัจฉา.....	384
691	ท่าโลมนางเบญจกาย.....	384
692	ท่าการต่อสู้ของพาลีกับสุครีพ.....	384
693	ท่าการต่อสู้ของหนุมานกับนิลพัท.....	394
694 ก	เปรียบเทียบท่าโซนตัวลึงในแม่ท่า 1 กับท่าโซนตัวพระ.....	385
ข	เปรียบเทียบท่าโซนตัวลึงในแม่ท่า 1 กับท่าโซนตัวพระ.....	385
695 ก	เปรียบเทียบท่าโซนตัวลึงในแม่ท่า 2 กับท่าโซนตัวพระ.....	385
ข	เปรียบเทียบท่าโซนตัวลึงในแม่ท่า 2 กับท่าโซนตัวพระ.....	385
696 ก	เปรียบเทียบท่าโซนตัวลึงในแม่ท่า 3 กับท่าโซนตัวพระ.....	385
ข	เปรียบเทียบท่าโซนตัวลึงในแม่ท่า 3 กับท่าโซนตัวพระ.....	385
697 ก	เปรียบเทียบท่าโซนตัวลึงในแม่ท่า 4 กับท่าโซนตัวพระ.....	386
ข	เปรียบเทียบท่าโซนตัวลึงในแม่ท่า 4 กับท่าโซนตัวพระ.....	386
698 ก	เปรียบเทียบท่าโซนตัวลึงในแม่ท่า 5 กับท่าโซนตัวพระ.....	386
ข	เปรียบเทียบท่าโซนตัวลึงในแม่ท่า 5 กับท่าโซนตัวพระ.....	386

ภาพที่		หน้า
714	ก เปรียบเทียบท่าโชนตัวลิงในแม่ท่า 7 กับท่าโชนตัวยักษ์.....	391
	ข เปรียบเทียบท่าโชนตัวลิงในแม่ท่า 7 กับท่าโชนตัวยักษ์.....	391
715	แสดงท่าเริ่มต้นของการรำเพลงหน้าพาทย์ตระนิมิตอย่างต่อเนื่อง.....	400
716	แสดงการฟุ้งม้วนอย่างต่อเนื่อง.....	401
717	แสดงการตีลังกาอย่างต่อเนื่อง.....	401
718	การรำเพลงหน้าพาทย์ปฐมของลิง และยักษ์.....	402